

PERŽVALGA.

— Sukrutus Amerikos lietuviams darbuotis dėl savo tautos labo ir szelpiant aukomis parodą, nukentusius už lietuvių brolius, tai einančius į augsztesnius mokslus, yra užmanytas naujas vėl reikalavimas aukų per Europos kunigus, kad nusiųsti delegaciją į Romą pas šventą Tėvą su prasymu, kad tasai teiktusi padaryti mums du szventuoju vyskupą Merkelį Giedraitį ir Andrių Rudaminą jezavitą, kuriuodu yra stebuklais dar savo gyvenime pagarsėję. Būtent: A. Rudamina iszliko gyvas užsidegus parakui Vilniuje ir sapnavęs labai keistą sapną, kuriame matė aniolus ir Dievą, o mirus vyskupui Merkeliui Giedraicziui vienas kunigas ir du dievobaimingi vyrai ant jo grabo naktyje matė nežemiszka šviesą.

— Amerikos anglių kasyklose nusiduoda dyvnesnių stebuklų, negu su A. Rudamina Vilniuje ir tuosius visus darbininkus, daug stebuklingiaus iszlikusius gyvais vertėtu teipgi szventais paskaityti. Tikta ta viena nelaimė, kad toje Amerikoje, kur stebuklai kas diena nusiduoda, juos laiko už paprastus atsitikimus ir nusidavus tokiems isznyksta tuojaus. Szventųjų ir stebuklingų vietų Amerikoje iki sziol dar nėra nei vienos, nes czion vieszi mokslas o ne paskalos dėlei lengvatikių žmonių.

— Amerikos lietuviszki kunigai apie tokias aukas, siųsti delegaciją į Romą ir raginimą žmonių prie jų iki sziolei dar neatsiszaukė vieszai, ir iszmincingai padarytu, kad nė neat-siszauktu. Europos kunigai vienok kalba balsu amerikiečių ir dar „Susivienijimo Lietuvių Amerikoje“. „Tėvynės Sargas“ atspaudė skyrioje knygelėje tajį atsiszaukimą ir jis yra dalinamas Amerikos lietuviszkose bažnyčiose žmonėms.

Taigi Europos kunigai yra susitarę su Amerikos liet. kunigais, kurie bus pažadėję aniems, kad Susivienijimas atliks tokią rolę, duos kasztus ant kelionės pasiuntiniams į Romą. Be žinios Amerikos kunigų nebutu Susivienijimo uždedama toji kontribucija. Rods tame atsiszaukime yra pasiguodimas szventam Tėvui dėlei užgynimo lietuviszkos spaudos, persekiojimo lietuvių, bet ar tasai pasiguodimas atnesz naudą — abejojama? Kada kazokai iszpjovė lietuvius Kražiuose, szventas Tėvas tuojaus iszleido encikliką į vyskupus Maskolijoi, kurioje liepė katalikams buti paklusniais svietiszka valdziai ir jos, kaip paties Dievo įstatytos, klausyti. Kraujas liejosi už tikėjimą, lukėjome nuo tikėjimo virszininko iszgiristi paguodos žodį ir užtarymą, ir iszgirdome paliepimą buti paklusniais savo budeliams! Tai-gi mūsų guodimosi szv. Tėvas vargu iszklaušys o reikalaujami szventieji mums ir nesuteiks jokios naudos. Amerikos lietuviai, mes tikime, bus ant tiek iszmincingi, kad aukaus ant savo paczių labo, suszelpimo savo brolių kenczianczių už lietuvių vystę, tai einanczių į augsztesnius mokslus, tai iszleidimo moksliszkių lietuviszkių rasztų.

— „Tėvynės“ 11 ir 14 num. patilpo įstatai „Motinėlės“ draugystės, kurios mieris yra naudingas mūsų tautos reikalams. Sąnariai yra padalinti į tris skyrius ir pirmojo skyriaus sąnariai privileguoti vieni balsavime rinkimo vyriausybės tikta. Mums rodosi toks budas nėra atsakancziu, nes balsai butu kaip už pinigų perkami. \$10,00 ant metų mokėti nedidelis skaitlius iszgalės, kad turėtu balsą. Daugiaus mokanti tegul butu garbės sąnariais, o balsavimas tegul butų visiems sąnariams lygus. Dabartinė „Motinėlės“ vyriausybė yra: Kun. J. Žilins-

kas — paezidentu, kun. A. Kaupas — sekretorium, kun. M. Szedvydis — kasierium. Sąnariai: Kun J. Kaulakis ir kun. V. Matulaitis.

— Musų paroda Paryžiuje bus tai iszsvėtumu grūdų. Visokie slapukai isz užkampių taikosi vienus tai kitus įkasti, lyg be to neįsikunytų paroda. Tulas užkampinis „Daumantų Pažystas“ 16 num. „Bažnyčios Tarno“ gavęs vėl pilvo gėlą ir szaukiasi pagalbos Szliupo, Szerno, Daumanto ir Mikolainio net. Parodos reikalas yra vieszas ir nėra reikalo lysti į užkampį ir taikytis isz pasalų įkasti. Jeigu yra vieno ar antro komiteto sąnarių klaida, nesidrovėkime tai pasakyti į akis, ir pagal paprotį porą „szpicbukų“ pridėti dar, bet ir pasiraszykim savo tikrą vardą. To ki pat kandziojimai, vis privatiszka raszyti, esti ir „Tėvynės Sarge“ num. 2 ir 3, kur bevardis rasztininkas garsina, kad paroda ir \$1,400 nueis ant niekų „o-vis per tą Mikolainį(?)“ ir dar „Apie tai bus placziaus laikrasztuje“ — Katarai? Turbut atspėsiu — „Bažnyčios Tarno“ ir..... Pati „T. S.“ redakcija nežiurėdama ant Mikolainio „griovimo“ reikalą parodos varo pirmyn.

— „Saulė“ ragina kunigus kad tiejie ragintu savo parapijonus prie uždėjimo visokių kooperatyviszkių draugyszių, kaipol tai paskolinimo ir užczėdijimo bankas, apsergėjimo ir tt., kad lietuviszki dolerei netektu amerikonomams, bet liktusi pas lietuvius. Tokios draugystės mums labai reikalingos. Tokias jau nuo senai turi prancuzai, vokiecziai, szvedai ir kiti.

Parodos reikalai.

Paryžius 10 d. Balandžio
Mus paroda iszeis gerai, nės

tai, ko troszkome ir laukėme, tapo prisiųsta. 6 d. IV atėjo daiktai isz Suvalkų gub.—dvi didelės skrynios, isz kurių viena sveria 115 kilo, kita — 155 kl. Rytoj ryt (11.IV) priims administracija muzėjaus da vieną skrynį, atėjusią isz Prusų su daiktais, atsiųstais isz Kauno gub. ir surinktais Prusų Lietuvoje. Be to szendien gavau laiszka isz Kauno gub., kur surinkta teip-gi daug aktyvų eksponatų. Vėliaus bus praneszta placziaus apie iszstatytus daiktus, czion tik paminėsiu, kad tarp tų daiktų yra kelios graziai iszmargytos lazdos, puikus isz sziaudų pintas gurbutis, senoviszkos kanklės, puikus tautiszki parėdai ir labai graziai ir mintriai austi audeklai.

Figuros jau veik padarytos ir bus sustatytos 14 d. Balandžio. Lietuviszka grinczia jau veik užbaigta; ties grinczia yra iszkabytas „szildas“, kur ant mėlyno dugno matyt „Žirgvaikis“, o po juo paraszas „Lithuanie“. Szalimis to szildo yra vieta iszkabinimui pritinkančių mus parodai žemlapių: vienas žemlapis bus ethnogra-piszkas, arba, geriaus sakant, žemlapis lietuviszkos kalbos, o kitas žemlapis apreiszkiantis garsingą Lietuvos praeitį isz gadynės kunigaikszczio Olgerdo („Lithuanie dans sa grandeur“, „Lithuania felix“). Gal but mus tepliorius p. Ž. suspės padaryti ir tas mapas iki 14 d. Balandžio, bet jeigu ir nebutu galima tai atlikti iki paskirtai dienai, tai ir nieko nekenks: nieks isz to nepasipiktis, nės visur matyt susivelinimas ir neužbaigimas ne tik menkų bet ir didesnių parodos darbų.

Daumantas.

Aukos parodai

Plemen Kashelinienė (prancuzė) Nashua, N. H. —25
Anzele Burbe (prancuzė)
Nashua, N. H. —25

J. Raslavicius,
Scranton, Pa. -25
Buvo \$1395,85
Labu \$1396,60
J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

J. Raslavicius,
Scranton, Pa. -25
Redakcija.

Isz Lietuvos.

Tauragė. (Reseinių pav.) Pirmoje nedėlioje Advento 1899 m. prapuolė kaip ugnyje vienas lietuvis, Jonas Lorenecas, isz Ridikiskės. Lorenecas buvo Tauragėje, begrižtant namon pavėžinęs koksai Usvaltas, jo pažįstamas; pas-kui jis pėsčias nuėjęs namon per girę, dar saulei besileidžiant, ir prapuolė nežine kur, jog nei po sziai dieniai jo nerandama. Valsčius varė vyrus jieszkotie po visą tą apielinkę, net keles dienas po 20 iki 40 vyrų, bet nerado nė kio ženklo nuo jo.

Ziema buvo szalta ir sniego buvo daug. Tauragiskiai daug papelnė su medžių vežimų, nes buvo kelias geras. Darbininkų pradeda pritrukti visur, nes visi suaugusieji iszvažinėjo į Ameriką kiti į Prusus iszėjo, nes ten moka daug didesnes algas. Ukininkai pradeda rupintiesi ką veiks be szejynos. Praėjusiamete javai ant laukų užaugo nepergeriausiai. Daugumui žmonių pritruko maisto, ir paszaro gyvuliams reikėjo dasipirkti.

J.

Nuo Senapilės. (Suvalkų gub.) Per iszvaikymą 1898 metuose mokintiesių lietuvių, Mintaujos, Liepojaus ir Palangos gimnazijų už nėjimą cerkven ir nesimeldimą maskoliskai priesz ir po mokslui, iszkovota tapė tas, kad apart lietuvių turi laisvę ir kitų tautų mokintiniai savo maldose dabar. Daugelis mokintinių rods tapė

nepriimtų atgal į gimnazijas, bet už jų nukentimą tuomi tarpu yra geriaus kitiems, o tuomi ir senapiliečiams. Dabar Senapilėje visi mokintiniai renkasi pagal tikėjimus į skyrius kambarius ir maldas atlieka savo kalboje. Žemesniųjų kliausių mokintiniai lietuviai savo daugumu virszija visus kitus ir visaip baniutija sulenkėjusius lietuvius ir tiejie, kad turėti pakajų nuo užpuolimų, nesivadina lenkais bet lietuviais. Dabar visi lietuviai pradedanti lankyti gimnaziją, žino, kad jie lietuviai o ne lenkai.

Senapilės gimnazijos mokintojas Kazumiečikas, kurio moteriskė yra už mokintoją nesenei įsteigtoje moteriskoje progimnazijai, nekėsdamas dideli lietuvių sunkina mokintiniams perėjimą isz žemesniųjų kliausių į augsnesnes. Jisai užduoda tokius klausimus vaikams, kokių tiejie negal atsakyti ir tokiu budu prisikabina. Suvalkų gimnazijai nėra tokio prispaudimo.

Igliskėliai. (Senapilės p.) Pius Pepeczkis, žinomas visoje apielinkėje medincius, turi daleidimą nuo gubernatoriaus laikyti szaudyklę, kurią veik visur nesziodavosi užsikoręs. Vieną kartą rasztinycioje Papeczkis gerai įsitraukė su vaitu ir rasztininku, su kuriuom siglėbiavo atsisveikinant. Papeczkis turėjo szaudyklę užsikoręs ant krutinės ir užprovytą, kuri besiglėbiuojant iszšovė rasztininkui Novickui į kulszij ir szuvis iszėjo kiaurai. Novickas į 3 dienas numirė. Papeczkį suaresztavojo ir palaikę kalinyje 3 mėnesius, kol iszėjo tyrinėjimas, paleido po 100 rublių kaucijos. Szovimas atsitiko netyczioms. Kokia isz to prova iszeis, nežine. Novicko nelabai kas gailisi, nes žmogelis „ėmė“ kur tik galėjo. Daugeliui mūsų valsčių rasztininkų reikėtu Papeczkių,

nes veik kiekvienas rasztininkas yra sznipukas ir lietuvis-tės prieszas.

Trakiszkioose piemens rado sziozelkoje mažą kudikį prigirdytą. Kaltė puolė ant vienos moteriskės, kurios vyras jau du metai esti kariumenėje. Daktaras apžiurėjo tąją moteriskę ir iszteisino nuo tojo užmetimo. Kaimo vyrai turėjo sergėti to kudikio lavoną per 3 dienas pas sziozelką.

Pavasaris szimet pas mus yra labai vėlybas. Kovas jau praėjo, o dar szlajom galime važinėti. Tuliems su paszaru trumpa.

Tėvynainis.

Isz Skotijos.

Bellshill ir susiediniuose miesteliuose susitvėrė „Szievos Draugystė“. Ant pradžios prisiraszė 11 sanarių; mėnesinė mokėstis 6 penai (12 ct.) o prisiraszymas 1 szilingas (24 ct.). Apleidus kn. Varnagiriui Skotiją, dabar yra czion labai reikalingas kunigas, lietuvis. Velykinės klausymui užmanyta parsikviesti isz Liverpoolio kunigą, mokantį lietuviszcai. Skotijai lietuvių bus į 3000, tai tarp tokio skaitliaus kunigą gražiai misti galėtu, bet jie nemoka isz to pasinaudotie ir iszeina vis atžagariai. Geras kunigas tautietis galėtu czion daug gero padarytie ir tautiskai mūsų žmones pakeltie, bet nelaimė, kad apie tai tik kalbėti galime. Mūsų kunigai szian ar ten dirbs tada dėl tautos ir savo maitintojų gerovės, kada tiejie nuo jų to pareikalas.

Dagis.

Isz Argentinos.

Nors jau senai gyvenu Argentinoje, bet apie lietuvių krutumą sziaurinėje Amerikoje neteko patirti. Asz su savo szejmyna esiu didei užgandintas isz „Vienybės“ ir neldžiu ją man siuntinėti toliaus už ką czion prisiunczių

užmokestį. Lietuviams kitur gyvenantiems teipgi prisiuntinėsiu „Vienybę“ ir raginsiu užsirasztytie. Asz paeinu isz Vilksmergės pavieto, Kupiszko parapijos. Mano adresas:

Justinas Slapelis,
Gualeguaychu
Entre Rios—Argentina.

Politiszkos žinios

Amerika. Valstijai Kentucky tasynės demokratų su republikonais nesibaigia, bet didinasi dar. 10 urėdninkų tapė apskųstų už suokalbijų nudymą demokratiszko gubernatoriaus Goebelio. Isz tyrinėjimo liudininkų ir apskųstų jų pasirodė tame suokalbyje dalyvavimas ir republikoniszko gubernatoriaus Taylor, kuris dabar teipgi patrauktas ant kaltininkų suolo.

Artinantės rinkimams prezidento zudynių nusiduos dar daugiau tarp abiejų partijų. Alabamoi susiszaudė republikonai su demokratais ant konvencijos suvažiavę. Szaudyti pradėjo teipgi republikonai.

Pilipinuose karė pastoja vis karsztesnė. Pilipiniečiai vis labiaus ir tankiaus pradeda užpulti ant amerikonų. Pas Manilą buvo didelis muszis, kur 378 pilipiniečiai užmuszti tapė ir 256 sugauti amerikonų 11 tapė užmusztų ir 16 suzeistų. Teip dedasi pas Manilą, kur yra daugelis amerikoniszkos kariaunos, o ką jau bekalbėti apie vidurius salas, ir kitas salas, kur amerikonų yra visai mažai.

Pietinė Aprika. Svarbesnių atsitikimų ant karės lauko nenusidavė. Burai apsupę ang-lus Wepener laiko jau antra sanvaitė ir gen. Roberts negal jų iszliuosuoti. Vandens traukimo įtaisios miesto Bloemfontein yra vis dar burų rankose. Bloemfonteine pabrango didei maistas, kad už duonos kepalėlį moka anglai 50 ct., svarą

cukriaus 65 ct. Matyt kad burai yra užkirtę visus prigabenimo maistui kelius. Transvaaliaus ir Oranijos prezidentai išleido atsisauskimą į visus pietinės Aprikos gyventojus, kviesdami prie ginklų, nes dabar yra geriausias laikas nusikratymo Anglijos jungo. Dabar užėjo dideli lytus pietinėje Aprikoje ir todėl anglai niekur negal pasikelti dėlėi pažliugimo kelių. Paskutinės žinios paduoda burų pajiegy skaitlių ant 105,000 ant karės lauko ir 80,000 jiems prielankių maisztininkų, kurie visur gaiszina anglų pasikrutinimus kiek izzgali. Tokiu budu burų pajiegos butų net didesnėmis už anglų tuomi tarpu. Burų žinios paduoda, buk paskutinėse sanvaitėse jie sugavę net 13,000 anglų, atėmę 18 kanuolių ir 300 vežimų su šuviais. Ant kiek tos žinios teisingos, nėra žinios, bet kad anglams eina prastai, tai rodo tas, kad Anglijos valdzia garsinanti negaunanti žinių iz karės lauko. Miestas Mafeking vis dar burų apgultas ir gen. Roberts suteikęs žinę komendantui laikytiesi iki 20 d. Gegužio bent, nes iki tam laikui ateisenti pagelba. Mieste vieszi didžiausia bėda; kareiviai sergą nuo drugio. Gen. Roberts apskundė gen. Buller'į ir Warren'ą už nemokėjimą vesti karės pas Ladysmith, kame prazudė teip daug kareivių ir kanuolių; tuodu gen. busę atszaukti atgal Anglijon. Gen. Gatacre yra jau atszauktas. Jeigu Roberts apkaltina Buller'į už nemokėjimą vesti karės, tai tas pats ir jo laukia, nes ir jam burai yra paglemžę szauką skaitlių kareivių ir kanuolių.

Nors Anglija nugabens ir per 200,000 kareivių pietinen Aprikon, tacziaus į muszą negalės statyti daugiau kaip 40,000. Nes daug Anglijai kareivių reikia sargybai tiktai gelzkelių, prieplaukų ir trans-

portų. 5000 kareivių yra jau mažiaus iz paskutinių muszių apie Bloemfontein; serganczių ligonbucziuose ir iszsiųstų namon jau netinkanczių karėn 20,000, pagal angliszkas versmes 65,000 vyrų reikalaujama sargybai transportų, gelzkelių, prieplaukų ir miestelių Kapokolionijose, kur gali pakilti greitai maisztai; 10,000 vyrų kurie buvo apgulti Ladysmith yra taip nukežę, kad netinka jau karėn. Priegtam sukylant dar daugiau maisztininkams bus reikalinga daugel kareivių jų atrėmimui ir tokiu budu Anglija didelių pajiegy į muszį negalės statyti. — Burų pajiegos dauginasi visokiais budais. Amerikos airiai Chicagoje surengė pulką. neva ligonių priveizėjimui ir pasitaisę ambulansus iszkeliavo į Transvaalių po veluku raudonojo kryžiaus, kurių anglai negalėjo sulaikyti. Kada jie nukeliavo į Pretoriją, visi pasiėmę po Mauser szaudyklę ir iszėjo į burų eiles. Tą patį daro ir liuosnoriai ir isz Europos, valdzios to nestabdo.

Portugalija daleido Anglijai per savo valdybas pergabenti kariauną į Rhodesia, kuri užpuls Transvaalių isz sziaurinės pusės. Teip Portugalijai sulauzius tarptautiszkas tiesas, burai gali įsibriauti ir į Portugalijos valdybas ir priesz Portugaliją lygiai kariauti kaip ir priesz Angliją. Portugalija siunczia savo kariauną į pietinę Apriką sergėjimui savo rubezių nuo burų užpuolimo.

Dalis darbu.

Pittsburg, Pa. Kalnakasių straiakas Pittsburgo apielinkėje jau pasibaigė, kasyklų savininkai pakėlė algas ant 20% kaip straikieriai reikalavo, ir 20,000 kalnakasių vėl pradėjo dirbti.

Meyersdale, Pa. Czion kalnakasių straiakas pa-

sibaigė ant nėraudos straikierių. Ant susirinkimo balsuojant ar grįžti prie darbo už senąją algą 55 ct. už toną.

Philadelphia, Pa. Divonų audėjai pareikalavo pakėlimo 7% algos ir pauzėjimo kontraktų ant kitų 5 metų.

Pittston, Pa. Butlerio ir Chapmano kasyklose sustraikavo 400 darbininkų reikalaudami pakėlimo algos.

Piedmont, W. Va. 700 kalnakasių sustraikavo Davis Coal & Coke Co. reikalaudami pakėlimo algos ant 60 ct. už toną.

Altoona, Pa. 1500 kalnakasių sugrįžo prie darbo, nes geruoju susitakė kasyklų savininkai su darbininkais.

Terre Haute, Ind. 2000 kalnakasių sustraikavo dėl iszkovojimo maszinistams didesnių algų.

Lowell, Mass. Czionai sustraikavo 800 merginų karpetų audėjų reikalaudami atgal priėmimo vienos audėjos atstatytos nuo darbo ir pakėlimo algos.

Luzerne, Pa. Straiakas tęsėsi be atmainos tolyn; kompanijos nenori iszpildyti darbininkų reikalavimų, nes teip esant jau nuo senų laikų, kad kompanijos mokėjo darbininkams ir už paraką emė kiek norėjo.

New York. Prezidentas trusto pabriku American Steel & Wire Co. apgarsino, kad uždarys pabirkus Pittsburg, Clevelende, Joliet, Ill., Waukegan, Ill., Dekalb, Ill., New Castle, Ind. ir Anderson, Ind. dėl esanczio perdidelio zoposto. Tiejie pabirkai tiek mat pridirbę, kad neturi kur dėti iszdarbių. 40,000 darbininkų liks be darbo ir turės kitur jieszkotis vietas.

Croton, N. Y. 600 italų dirbanczių prie pylimų sustraikavo reikalaudami pakėlimo ant 10% algos. Kontraktieriai nenorėjo ant to su-

tikti ir pasiszaukė 1500 kareivių. Straikieriai užsilaiko ramiai ir atsikraustant kareiviams susitiko juos su muzika. Kontraktieriai pasikvietė straikierių vieton skabsus ir tiejie dirba po kareivių sargyba. Kontraktieriai suaresztavojo 32 italų kaipo straiiko organizatorius, nuo kurių bene atlyginimo reiklaus už sugaiszinimą darbo. Daugelyje italų gyvenimų darė kratas jieszkodami dinamito ir szaudyklų, bet nieko nerado. Dauguma straikierių iszvažinėjo kitur pasijieszkoti darbo.

Branford, Conn. Akmenų taszytojai vėl pametė darbą ant paliepimo centraliszkos unijos dėlto, kad visi akmenų taszytojai visur turi gauti lygias algas.

Atlanta, Ga. Pietinių valstijų gelzkelių telegrafistai straikuoja tolyn.

New York. Rubsiuvių straiakas, kuris tęsėsi nuo 15 Vasario, jau pasibaigė ant nėraudos straikierių.

Glenrock, Wyo. Deer Creek tapė surasti labai turtingi anglių guoliai, kur tapė parengtos naujos kastynės.

South Platte, Col. Czionai tapė surasti nauji ir turtingi anglių plotai, vienok prigulinti Central Coal Co., kuri keta czion tuojaus parengti naujas kasyklas.

Chicago, Ill. Visokių szakų darbo unijonistai grasina abelnu straiiku už nepriėmimą prie darbo tulų straikierių unijonistų.

Staten Island. Visi namų statytojai sustraikavo reikalaudami 8 val. dienos darbo, už valandą po 40 ct. algos, o 80 ct. už val. apart darbo laiko ir nedeldieniais, bei kad subatomis nuo pietų butu paleidziami nuo darbo.

Ispanijai sustraikavo 8000 kalnakasių Santa Pauline, ar ty vis Santander,

Ką sveria Lietuviu ir Maskoliu smegenes.

Pastaraisiais metais, kaip žinoma, ne tik visur Europoje, ale ir pas mus Lietuvoje pradėta užsiiminėti tarymu tautos įpatybių — physiszka antropologija. Sztitame dalyke rods patys apszviesti Lietuviai, pažinstami isz savo vangumo nieku neprisidėjo, iszskyrus sulenkuotą Talka-Grincevicių. Vislab, kas antropologijoje musų tautos atlikta, priguli isz didesnės dalies vokiecziams. Virchov'as, Brennsohn'as¹⁾, Waeber'is²⁾, Weinberg'as ir k. padėjo nemenką trusą Lietuvius bei Latvius antropologiskai isztirinedami.

Ant szitų taipgi tarymų, Lietuviu bei Latvių tauta atsiskiria nuo kitų tautų tuomi, jog ji isz didesnės dalies, turi pailgą kauszą arba kaukuolę (dolichocephalia), kuomet musų kaimynai: Suomia, Slovėnai, Vokiecziai daugiause yra trumpakausziai (brachicephalia); jog Lietuviai-Latviai yra augsztesnio stuomens, negu Igauniai, Gudai (Baltrusiai), Lenkai, Vokiecziai, Žydai, ir stipresnio už anuos kūno; jog musų moters geltonplaukės bei mėlinakės, tur, prie pailgo veido, ilgoką, klassiszka dailę nosį, ir jog Lietuvoj-Latvijoje, įpacziai ten, kur tauta musų nuo svetimų priemaisų liuosa dar likus, atrandama labai dailias, vopias moteris, kokių pas kitas tautas veltui jieszkotumei. Žodziu sakant, Lietuviai-Latviai reprezentuoja savių vieną isz geriause organizuotų nuo gamtos tautų.

Pastaraisiais metais užsiimta dar iszmatavimu bei apraszimu ir smegenų Lietuviu bei

Latvių. Anot tarymų Dr. Weinberg'o³⁾ isz Tarapato (Dorpato) pas Latvius vyrų smegenis vidutiniszka 1403 gramus, moterų — 1235 gr. sveria, kuomet Igaunių vidutiniszka tik 1360 gr. turi.

Paskutinio meto persvarstymai Birulio-Bialynieckio⁴⁾ smegenų įvairių Maskolijos tautų parodė aiskiai, jog Lietuviai yra daug smegeningesni ne tik už Latvius, bet ir už Slovėnus. Kuomet pas Lietuvius vidutiniszka 1455 gram. atrasta, pas Bialorusus, kurie isz didesnės dalies su Lietuviais susimaiszė, 1429 gr., pas Lenkus — 1420 gr., pas Malorusus — 1414 gr., pas tyrus Maskolius (Velikorusus) tik 1398 gaamus!

Szitą menką svarumą Maskolių galvos smegenų, kaip ženklą menkumo veislės pripazindamas, Birulja-Bialyniecki's tuomi iszaiszkintie tikisi, jog jis priima priemaiszą suomiszkų (finiszų) etniszkų elementų tautoje Maskolių, kurie kaip žinoma, yra, isz didesnės dalies, apislėnizuoti Suomia

Dabar, rasi, galima butu klaustie, ką zenklina ir ar gali turēt tulą įtekmę menkumas smegenų tulos tautos ant aigio kultūros bei apszvietimo, įpacziai menkumas smegenų pas tokę tautą, kaip szios dienos Maskoliai, kuri dabar savo skaitlingumu, su bizunu rankeje, yra tapusi vieszpataujanči ant visų kitų Rusijos tautų?

Priimant, jog prajovai žmogaus dvasios yra produktai jo mąstymo organo — smegenų; jog kuo augszciaus individumas stovi dvasiszka-doriszka, kuo tobulesnis asti psychiszkas processas, tuo ir geriaus organizuotos turės butie smegenis; atsimentant to, jog, kaip isz datyrimo žinoma, individuumus prakilniai stovėju-

4) Slg. Centralblatt fuer Anthropologie, Ethnologie and Urgeschichte 1899, Heft 2, S. 694 f.

sus ir turėjusius įtekmę ant aigio civilizacijos atrasta tapo ir didelias, svarias smegenis — galima butu pastatyti klausimą, ar ne prigulės tas įpatingas maskoliszkosios, „kulturos“, stovis su jų Ivanais Baisiaisiais, Muraviovais-Korikais bei kitais, nuo organizacijos maskoliszkų smegenų, ir ar ne bus galima tą jų, teip paveizdingą, barbariszkumą Lietuvoje bei Finlandijoje, kokiujie teip bjauriai tarp szios dienos visų kitų tautų atsizymi — ar ne galima bus, sakau, iszreikszi nedateklium maskoliszkų smegenų ir menka jų organizacija?....

J. Birsztonas.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Plymouth, Pa. Draugystė D. L. K. Vitauto ant ketvirtinio susirinkimo 15 Balandžio nutarė, kad visi draugai, kurių yra per 160, mokėti kas mėnesis po vieną centą ant tautiszų reikalų. Tokiu budu nejutoms susidės per metus \$19,20 ct. tautiszkiems reikalams. Daug tokių draugų yra, kurie mokės daug daugiau negu po centą ir pagal tai susidės daugiau pinigų, negu virszui minėta. Szitą darbą vertėjo pradėti daug ankszciaus, bet kam apie tai rūpėjo? Laikui begant ir tobulinantėsi žmonių protui vis labiaus plecziasi lietuvystė, melė tėvynės ir brolių, ir dėlto lietuviai, nesigaili pinigėlio abelnieris tautos reikalams. Musų draugystė nusitiki, kad tą patį padarys daugelis ir kitų draugyszčių, visos, ir isz tų mažų pinigėlių susidės tiek, kad galėsime suszelpti savo brolius isztremptus isz tėvynės Siberijon, bei kitus reikalus musų tautos. Jeigu tokių aukautojų po centą ant mėnesio atsirastu 10,000, tai per metą susidėtu suma \$1,200 ir t. t. Draugystė D. L. K. Vitauto medegiszka stovi gerai, nes

apmokėjus visus reikalus pradėjusių 3 mėnesių kasoje atliko \$1032, 91. Teipgi draugystės D. L. K. Vytauto ir Szv. Kazimiero (kuri turi draugų per 130) nutarė iszvien parengti piknyką ant 24 Liepos, kurio naudą paskirs ant tautiszų reikalų. Protokolų sekret.

Gabrys Milius.

Newark, N. J. Patyręs, kad dainininkų draugystė Dr. V. Kudirkos ant vėlykų rengia pasilinksminimą, pasiryžau sziokiu ar tokiu budu ir asz tame dalyvauti ir ką ten patyriau, pasidalinu su skaitytojais. Nedėlioje ant 3 valandos po pietų pradėjo rinktis į dainininkų svetainę svecziai ne vien isz Newarko, bet ir Naujorko, Brooklyno. Baidiantės 4 valandai dainininkai uždainavo „Lietuva tėvyne musų, tu didvyrių žeme“, kurią pabaigus p. Lapas isz Brooklyno prakalbėjo į sveczius, nurodydamas naudingumą dainorių draugyszčių, kurios sududina ir uždega kiekvieną žmogų bei iszspaudžia džiaugsmo aszarą. Toliaus nurodė milžiniszka žingsnį vietinės giedorių draugystės ir apsakė Dr. Kudirkos didžius veikalus dėl tėvynės ir brolių nuveiktus, ir ragino sveczius sekti pėdoms ano musų didvyrio, mylėti savo tėvynę ir dėl jos dirbti kaip jis kad dirbo. Jau nikaiczius ragino nevesti tokios merginos už moterį, kuri nenori lietuviszka kalbėti ir lietuve buti, bei vėl merginoms netekėti už tokių vyrų kurie nemyli lietuviszkos kalbos ir savo tėvynės, nes tokie nemylės nei savo moteriszkės. Merginas ragino kuomidaugiausiai prisidėti prie dainininkų draugyszčių ir mokintis dainuoti, bei daugiau lietuviszka skaitytie. Skaitant vis nori daugiau zinoti, o dainuojant gana gražiai, norisi daugiau iszmokti ir dar gražiaus. Užbaigus p. Lapui

1) Zur Anthropologie der Litauer Dorpat 1883.

2) Beitrage zur Anthropologie der Letten. Dorpat 1879.

3) Die Gehirnwindungen bei den Esthen, Kassel 1896 ir Das Gehirn der Letten. Kassel 1896.

prakalbą tapė padainuota keleta dainų, po kurių lietuvaitės Anelė ir Virgise Lesnievskitės iš Naujorko padainavo „Kur banguoja Nemunelis“ ir dar keletą man negirdėtų gražių dainų, už ką svečiai dėkavodami gausei plojo delnais. Gražiai muzikai griežiant, svečiai gražiai linksminos šokiais. Pirm pabaigos pasilinksminimo p. J. Szesztokas nuosirdžiai padėkavojo dainininkams, ypatingai dainininkėms už puikų padainavimą ir svečiams už atsilankymą. Aszgi nuo savęs linkiu Dr. V. Kudirkos giesmininkų draugystei kuomi geriausio pasisekimo ir malonėčiau, kad tokius gražius pasilinksminimus tankiai parengtu ir butu visada taip skaitlingai svečių aplankoma. Ir lai visuose miestuose, kur tik lietuviai gyvena, susitveria dainininkų draugystės vardan Dr. Kudirkos ir kitų garbės vertų tėvynainių, kurioms kartą išsimokinus lygias dainas, būtų galima parengti vieną didelę lietuviską dainavimo šventę, ant kurios visi chorai dalyvautu, kas būtų dideliu žingsniu pirmyn ir suteiktu mūsų tautai garbę.

- Dainininkų Mylėtojas.

Utica, N. Y. Skaitant laikraščius yra randamos žinios iš yvairių lietuviskų kolonijų, apie yvairius lietuvių veikimus, girtinus, tai peiktinus. Iš daugumo atsiranda tokių užgaunanczių žinių, kurias perskaicius rodos iš miego paszoki ir pradedi mislyti ir svarstyti reikalus, kurie proakis kas diena eina. Užklausi savęs ar tai iš tikrųjų esiu toks tinginys, ar tai nedaleidžia reikalai, ar stoka drąsos? Neesant energijos o vyriausiai tikro supratimo, viskas ir eina vežio žingsniu daugiau atgal negu pirmyn.

Czionai mes turime vardan kun. A. Burbos knygyną ir Kliubą iš vien. Priegtam tu-

rime ir pagelbinę draugystę, prie kurios priguli keletas dešėtkų lietuvių ir keliolika lenkų. Knygynas ir Kliubas laikosi iš vien ir sanariai moka po 12 ct. kas mėnuo, susirenka utarninkais, ketvergais ir nedėliomis, ir visą laiką praleidžia, na, ant ko? Ogi kortoms loszimo ir gėrimo. Į knygyną ateina 4 lietuviski laikraščiai; bet jų veik nieks neskaity ir galima sakyti mėtosi kampas nuo kampo kaip koks nekencziamas daiktas. Jeigu koks ir paima laikraštį skaityti, tai kitas atėjęs išlupa iš rankų, meta ant stalo ir szaukiasi kaziruotie ir taip prisitraukia. Kelis kartus pakelti buvo užmanymai, kad tulus straipsnius garsų skaitytie ant susirinkimų ir kitiems klausytie, bet tas praėjo neužkliuvęs į ausis susirinkusių draugų. Tiesa, yra czion keletas vyrų, gerai suprantanczių reikalus ir daug dirbanczius dėl kliubo užlaikymo, bet sztai kaip jiems eina. Paskesniame laike vienas lietuvis užsidėjo karcziamą; mą nuėjus ant paprasto kliubo susirinkimo, niekas daugiau neatėjo apart priveizėtojo kambarių. Tada ir mudu nuėjome į aną karcziamą, kurioje atradome veik visus mūsų kliubo sanarius, kur laikas prabėgo kaip išszauta kulka. Taigi pirm viso ko reikalingiausia yra blaivystė mūsų broliams. Apart visų kitų rasztų yra labiausiai skaitomas Sapnininkas, nes susirinkimo vakarais kiekvienas nori patirti apie gerą ar negerą savo sapnavimą. Nors knygų knygyne yra ir labai gerų, bet kad kas jas skaitytu, neteko matyti. Taigi negerai palinkimai mūsų brolių ima dar vis virszų. Dėlto jus broliai, kuriems rupi gerovė jūsų brolių stengkitės juos atvesti ant gero kelio. *Draugas.*

Hartford, Conn. Hartford

d'as yra vienu iš didžiausių Connecticut'o valstijos miestu, kuriame yra kapitolas virszminėtos valstijos. Czion yra apsigyvenusių nemažas burelis lietuvių; szejmynų bus apie 50, pavienių netoli 200. Bet gėda apie juos daug ir kalbėti, nes taip tamsus ir atszalę dėlei taatiszkų reikalų, jog nė žydiszkas Meliudamas (aniuolas) neįstegtu juos apszviesti ir atvesti ant tikro supratimo. Nelaimingieji užsiima vieš tik girtuoklyste. Geresnius laikraščius skaito tiktai du. Knygų geresnių nėra ne pas vieną, sakosi, jog jie viską moką ant atminties (turbūt kaip pasigeria) ir knygų jiems nereikią. Lietuviszkos karcziamos yra dvi, todėl visada pilnos kaip mūsų apie medų. Retai kurį galima patėmyti, kad turėtu sveiką nesumusztą skrybelę; kiekvieno sudaužyta. Teipgi yra viena valgomų daiktų krautuvė. Laiko ją neva lietuvis. Užsiminus man apie lietuviszkus laikraščius, tai nenori nei klausyti. Sako, jog tiktai lenkiszki geri, lietuviszki nereikalingi visai.

Teipgi teko girdėti, kaip lietuvi motina, mokino savo vaikelius lenkiszkų poterių. Prisipažistu, jog negalėjau išsi laikytie nesijuokęs. Kitas mano vietoje dar daugiau būtų turėjęs baikų. Sztai tie poteriai iš kurių reikėjo juoktis: „Viera Bogo Ojca szyk mongonciego stroviceliia ir t. t.“ Matote bile poteriauja arba barszka kaip Tibeto gyventojų maldų malunukai. Ar negeriausiai būtų lietuviszkus poterių mokintie, kuriuos galėtu nors suprasti?

Gal patekės zvaigždė ir dėl Hartfordo lietuvių, kuri apszvies jų tautistką langelį, o nors tada atidarę akis pradės ir jie krutėti dėl savo labo, kaip ir kitų miestų mūsų tautiečiai. *Piligrimas.*

Chicago, Ill. Lietuviai pro-

testonai, kaip jau kartą buvo girdėt, susitvėrė Dr-tė po vardu Evangeliszka-Lietuviszka su tuom mieriu, kad lietuviai protestonai nepriguli prie jokios tautiszkos draugystės ir yra visai atszalę link savo kalbos ir lietuvisztės, taigi gal nors prie szitos draugystės prisiraszys ir bene bus galima įvesti tokius davadus kaip yra tautiszkos draugystėse. Bet ir czionai pasirodė prisigaudinimas. Chicagos lietuviai protestonai, yra iš didžiausios dalies suvokietėję, jie prie buriszkų (lietuviszkų) reikalų anaipol nenori prisidėti ir jų neapkenczia; kiti darosi labai maldingais, pas juos „Bybelis“ (Biblija) ir Psalmų knyga yra už didžiausi pamatą apszvietos ir mokslo laikomos ir jie neprivalo tautos nei jos reikalų, nei jokio zemiszko užsiėmimo „nes jų vaikszejimās yra danguje“. Su tokiomis sanariais draugiją negal sudrutinti. Bet dar viskas nieko būtų, kad nebutų tuli suvokietėję dar pat pradzioje į draugystės komitėtą įsibriovę ir jie tai pagadino viską. Tulas p. Shilimeit tapo iszrinktas ant prezidento, kuris kaip pats gyrėsi, esąs tikras vokiecys, todėl ir draugystės reikalus poniszkaikai „vokiszkaikai“ vesti norėjo. Pradzioje dar lietuviai protestonai vis raszėsi prie draugystės ir jeigu būtų reikalai gerai eję, būtų daugumas jų pristoję. Bet czion vėl pasirodė nesutartis, p. S. reikalauja įvedimo vokiszkos kalbos susirinkimuose, vokiszkų konstitucijų ir kad suvokietėjelei tūrėtų visame virszų. Kiti tam nepritarė dėlko p. S. ant susirinkimų pradėjo neateitie. P. S. nenorėjo draugystės „czarterį“ atiduotie ir būtų net provą isztikusie. Galiausiai p. S. draugystei „czarterį“ tik atidavė, bet pats, dėlto, kad su „kamais“ iš vieno eiti nenori, atsimetė, jis norėjęs „vokiszka draugystę“ padaryti, bet burų

(lietuviai) pastoti, tai, girdi, ne unaras. Su S. atsimetė ir kiti visi suvokietėję ir nepažįstą draugijos reikalą. Tokiu būdu toji draugystė susilpnėjo ir dabar nors gyvuoja bet netvirtai, nes tarp protestonų lietuvių yra stoka apszviestesnių, kurie galėtų draugystę sudrutinti ir ją vesti geru keliu. Negalint lietuviams protestonams savotiškai užlaikyti draugystės, ar nebūtu gerai prisidėti prie vietinių bent kurios tautiškos draugysčių? Jug Chicagoje yra kelios tautiškos draugystės kaip tai „Lietuvos Sunų“, „Liuosybės“, „Did. Liet. Kun. Zigmanto“, „Teisybės Mylėtojų“, „Sim. Daukanto“, „Tėv. Myl. Dr-tės“ kuopa; tujų konstitucijose yra, kad gali but priimtu kiekvienas lietuvis nežiurint ant jo tikėjimo (išskiriant tik tai žydus); tose draugystėse nesireikalauja jokių pildymų tikėjimiskų reikalų, tikėjimiskie reikalai yra paliekama kiekvienam asabiškai. Tose draugystėse vyriausiu dalyku yra szelpti tautiškus reikalus. Apie palaidojimą tujų draugysčių įstatuose yra pasakyta, kad miręs sanarys turi buti palaidotas ant tokių kapinių, ant kurių pasiskyręs budams gyvu idant jį palaidotu ir t. t. Todėl ar negalėtu lietuviai protestonai, kurie savo reikalus pažįsta, prie szitų draugysčių prisiraszyti? Ar negeriaus butų lietuviams, vieton į mažus pulkelius sklaidytiesi, į vieną organizaciją prigulėti, kadangi iš didelės organizacijos yra visados didesnė nauda, negu iš mažos.

J. J. R.

Mahanoy City, Pa. Pagal lietuvių veikimus ant tautiškos dirvos, tai Mahanojus bus likęs prie tujų, kurie nieko neveikė, iszimant keletą pavienių. Mahanojui lietuvių yra penkis kart daugiau, negu tujuose kaimeliuose, bet tujų

kaimelių lietuviai yra penkis kart daugiau dar atsimėję ant tautiškos dirvos, negu Mahanojiecziiai. Be abejonės pagal daugumą lietuvių Mahanojiecziiai butu ir daug daugiau pasidaravę dėlei tautiškos naudos, bet juos nuo to atlaikė „Saulė“, kuri užmierį turi visus gerus užmanymus ir veikalus su purvais maiszytie ir viską niekintie, kurstytie vienus ant kitų ir t. t. Mat negana, kad mus, teip saktant, ēda lenkai, maskoliai ir vokiecziai, bet ir patys mūsų broliai, pavirtę į savo tautos ēdikus. Prie gero „Saulės“ veikimo, tai gal Mahanojus butų paveikslu visiems lietuviams. Bet dabar? Tacziaus ir dabar žmonės ateina į supratimą ir suprantą „Saulės“ nuodingą szyiesą, ir pamažu pradeda nuo jos szalintis. Baczkauckas tą gerai atjauczia ir dėlto jieszko pas kunigus prieglaudos, kaip lapė kad už akėczijų užvėjos. Dabar jisai pastojo bent „Saulėje“ labai karsztu kataliku ir net kunigų apginėjų. Mat Baczkauckas tikisi dabar susidėti su kunigais, kad kariauti priesz bedievius, kaip sakoma, kurie nabago niekystas svetui iszrodo. Ar pasiseks jiems toji karė, pamatysime.

Tėvynainis.

Nashua, N. H. Balandžio 3 dieną Nashuos lietuvis apėlankė kun. Gričius dėl klausymo velikinės. 4 Bal. laikė dievmaldystę ir pasakė puikų pamokslą. Pirmiausiai verkdamas papasakojo apie savo gyvenimo atsitikimus ir kaip jo visa garbė tapė suplėszyta, paskiaus ragino žmones prie tikėjimo ir aukų ant bažnyczios, ir kad į draugystę nepriimtie negerų žmonių, bet kokių, tai užmiršo pasakytie. Mes rods suprantame kun. Gričiaus pamokslą tikroje prasmėje ir negerų žmonių, ne tautieczijų, kurie gėda daro

žmonijai į draugystę nepriimam. Dar viens kun. Gričiaus ypatingas manymas, buk isz kitur kunigams nėra vale į N. H. valstiją atvažiuoti ir jis turįs ant to nuo vyskupo daleidimą, kad isz kitur neatvažiuotu, nes tai jo parapija skaitosi.

Szeip lietuviai laikosi gerai, vienas antrą žadina prie tautiškos darbų prisidėtie nors su penktuku, prie skaitymo gerų rasztų, prie „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“. Musų lenkerbernei isz kailio neriasi, kad lietuviai atmetė „panską“ kalbą ir numylėjo savąją. Lenkelei dainuoja „Jeszcze Polska nie zginęła“, o lietuviai dainuoja savas tautiškas dainas, „muszt kryziokų, smaugt paliokų“ ir kiteip.

Prie progos praneszu Lawrence's lietuviams, kad jau net nuo 13 Kovo valkiojasi 4 lenkai pavaldinami tikietus ant balius dėl savo naudos! Jie sakė, kad Szv. Laurino parapija daro balių ant savo naudos, bet, girdi, mes geriaus padarysime negu jie. Dėlto lietuviai gerai padarytu nepirkdami jokio nuo lenkų tikieto nei eitų ant jų balius.

J. Bielaviczius.

Elizabeth, N. J. Pas mus yra jau nuo senėi susitvėręs Klubas ir savo gyvybę rodė vien tik rinkinių valdininkų laike. Kovo 16 dieną suszaukėm susirinkimą ir pėrdirbom mūsų Kliubą ant pagelbinio, tautiško ir politiszko. Kaip iszgalint isitiekti knygyną. Ant pradziės prisiraszė 32 sanariai. Prisiraszymas 50 ct., mėnesinė mokestis 25 ct. Sanariais priimami visi geri lietuviai be skirtumo tikėjimiskų pažvalgų. Pagelbos susirgusiam sanariui mokės \$3,00 ant sanvairaitės. Susirinkimai bus laikomi kiekvieną paskutinį nēdeldienį mėnesio ant pusiau ketvirtos valandos bažnytinėje salėje. Paskutinis susirinki-

mas pigaus įstojimo bus 29 Balandžio, paskiaus įstojimas bus pagal metus. Dėlto norintieji prisiraszytie prie mūsų Kliubo, atėikite nedėlioje ant susirinkimo, nes paskui bus daug brangiaus.

Citizens Kliubo Komitetas.

Waterbury, Conn. Arti nantės velykoms didžioji pėtnyczioti veik visos dirbtuvės ne dirbo. Žmonės, vieni bažnyczioje meldėsi, antri namieje tą dieną perleido skaitydami laikrasztį arba knygą, bet tokių buvo labai mažai, o treti, kurių daugiausiai buvo, praleido tą dieną karcziamose loszdami kortomis isz pinigų. Dideji pėtnyczia turi keletą vardų; vadina ją dideja, tykaja, czystaja tai velykų pėtnyczia. Esant giedram orui iszėjau po pietų pasivaikszyti ir atėjus ant gatvės, kur po deszinei ir kairei esti lietuviszki paraszai, iszgidau tarsi mintuvų tarszkėjimą linus minant. Isz žingeidumo užėjau pažiurėtie, kur mane perverė szjurliai. Seni, jauni, sveiki ir serganti, visi apsiseilėję, vieni rankoi stiklelis antroi pypkis o pas jaunesni cigaras dantise ir visi pas szinkių. Pasieniais prie stalelių apsėdę kiek tik sutelpa ir prie kiekvieno kitoks turgus. Vienas traukia už penktuką, kitas už kvoterį ir augszcziau, ir visi žiuri it numirėlio akimis kokia iszeis korta. Ant veido matoma rustybė už apgavimą, kakta iszrasojus nuo skubiniemo, nes tai paskutinė diena ir valanda, kurioje jei nesuspės pralosztie arba pragerti, tai rytoi jau bus po laikui. Žingeidumo dėl aplankiau daugelį tokių vietų ir veik visose tą patį atradau. Tuli per visą dieną tokias sunkias kanczias iszkentėję ant vakaro kraują dar praliejo. Dar vienas apeigas labai akvyvas užtropyjau, apie kurias apraszysiu kitą kartą.

Ziurint ant tokių darbų mūsų brolių nežine kaip ir mislyti? Pirm penkių metų sustojus darbams daugumai reikėjo pėstiems ir basiems traukti iš Waterburyo kitur darbo jieszkotie. Jeigu šiandien uždarytu dirbtuves ant kelių mėnesių, tai vėl atsinaujintu apasztalų kelionė. Ar tokie žmonės pagerins savo buvį, nors jie ir didžiausę algą gautu? Ne! Tokie be kapitalistiszko ir despotiszko jungo negal gyventi. Tuli sakys, kad tą daro iš vargo, kad bent ant valandos užmirsztie taji skurdą. Ne! Tokie neturi žmoniszku jausmų ir proto. Jie lygus tik kiaulėms! Kitokio vardo asz jiems nerandu. Beje, už tai yra kalta vien valdžia, kad daleidžia pardavinėti apkvailinanczius gėrymus ir nebauzdžianti už loszimus iš pinigų. Bet negirdėta dar kaip svietas stovi, kur valdžia butu rupinusi už savo žmonių gerovę. Czion rods valdininkai renkami žmonių, vienok beprocziai rinkėjai nežino ką daro. Norintis pastoti valdininku koks kapitalistas arba jų samdininkas, duoda tiems gyvuoliams kelis šnapsus arba stiklus alaus ir tokiu budu pastoja valdininku, ir ar rupinsis tada toks valdininkas apie gerovę savo rinkėjų? Ne! Jis išplėsia jiems paskutinį graszį per karcziamas ir gramzdina viską žemėn. Žmonės nesupranta savo gerovės, o ypatingai lietuviai.

Vuoslė.

Westville, Ill. Viskas ant svieto mainosi o tas yra ir pas mus. Musų parapija teip atsimainė, kad vos paveikslas iš pirmiaus užsiliko. Neklauso kunigo nors daryk ką nori. Pradžioje Kovo mėn. vieną nedėdienį priėjo pilna bažnyčia žmonių. Kunigas iš to nudziugo ir užsžaukė parapijos susirinkimą, tikėdamasis laimėti viską, bet apsvylė, nes jo šalininkai išnyko kaip

Grigo bitės. Visi parapijonai eina iš vien. Kunigas liko be apginėjų visai. Į salę žmonių susirinko daugelis norėdami patirti kuomi juos kunigas palinksmins. Mat jie renkasi dėlto kad linksmai laiką praleisti. Kunigas papasakojo apie naują tvarką decezijoi, kad parapijos kasą vyskupas nedaleidžia niekam laikyti, kaip tiktai kunigui. Jeigu kas kitas norėtu buti kasierium, tai turi užsistatytie tokią kauciją, kiek vertas visas bažnytinis turtas, antraip vyskupas nei vienam netiki apart kunigo. Iš Jusų-gi (parapijonų) nėra nei vieno, kuris galėtumėt užstatyt \$5000 kaucijos kaipo parapijos kasierius. Susirinkusieje pradėjo savo temas pasakoti. Vienas siuntė kunigą pietų, kad iš alkio nenumirtu, nes liksenti paskui ir kasa be vietos; antras rodyjo statei kunigą išmest iš susirinkimo; trecias liepė kun. kizsti į žaką ir gražiai išzueszti laukan; ketvirtas sziteip pasakė: matyt iš parapijonų akių jau, kad kasą pasiliks savo rankose ir netik kunigėlis, bet ir patsai vyskupas jos negaus, kad ir teip dar norėtu. Ar nematai kunigėli, kad jie visi nedori žmonės? Neduoda kasos ir gana. Kunigas matydamas kad parapijonai jo neklauso, tik apsiszarojo gailiai ir skepėtelę apsiszluostęs gailingas aszaras apleido salę. Neesant iš ko pasilinksminti, išsiskirstė ir susirinkusieje.

Supratime žmonės pas mus kyla ir pradeda tautiszkaikru-tėti. Jeigu teip butu visur, galėtumėm pasidziaugti. Priesz užgavėnes susiginczijo „Saulės“ skaitytojas su „Kataliko“ skaitytoju, katras sumusz daugiaus torielkų ant vestuvių per dovanas. „Saulės“ skaitytojas izzlaimėjo. „Kataliko“ skaitytojas pramuszęs \$50 pasitraukė, o „Saulės“ izzlaimėjęs 20 dol. pramuszė daugiaus.

Torielką reikėjo muszti vis su sidabrinju doleriu. Pramigęs karzygis plaukus rovėsi netekęs visos žiemos uzdarbio. \$70 dol. vienu vakaru netekti, tai ne juokai. Bet už galvos kvailumą turi kizzenius atsakytie.

Daugirdis.

Pittston, Pa. Musų bažnyczioje bene pasibaigs parprotys dalyti verbas. Balandzio 1 d. musų klebonas užsakė bažnyczioi, kad verbos visai neapsimoka ir jei netikiai parapijonai neduos szjmet nei po penktuką, tai ateinantį meta verbas galėsę turėti koznas savo. Turėti savas verbas nėra nieko ypatingo, tai jug prasta, bet ar tokios verbos turės tą paczią vertę, kaip kad gaunamos nuo klebono bažnyczioje, reikia abejoti, nes šiandien visokios tikėjimiszkos apeigos ir bažnytinei patarnavimai turi vertę tik tada, kada gerai už tai užmokama. Viena kartą girdėjau kunigą sakanti kad szliubas yra geras tik už deszintį arba penkioliką dolerių, o už tris arba penkis dolerius niekai ir gana. Mat kur prekė, ten ir tavoras. Taigi, jeigu tik menkesnis pinigas turi mažesnę vertę akise Dievo, tai be pinigų visai nėra vertės. Szia nuomonę patvirtina ir musų klebonas. Kelios sanvaitės atgal, klebonas barė parapijonus už aukavimą centų bažnyczioje laike miszių. „Argi, tai—sako—yra sunkų geram katalikvi mesti nors penktukas. Tik ungarai meta centus, o žmogus su unaru gėdisi mesti centą; airiai prastai metą po deszintuką ir daugiaus“. Koki geri katalikai tiejie airiai? Musų kunigas norėtu kad ir lietuviai tokiais butu. Bėda jums neturteliai ir visi, kurie neturite arba neatiduodate kunigui pinigų, nebusite izzganyti jus.

Varguolis.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Kaip jau žinote garbus T. M. Dr. sanariai kad norėjom susidėti su „Ukininko“ redakciją dėl atsiekimo musų T. M. Dr. mierio, bet kaip mes malonėjom, teip negalima buvo, o atsiliepus „Uk.“ red. gal tulas jau pamislyjot kad viskas apie tai užmirszta. Bet ne. Mes, centr. komitetas, tame trusiamės kiek galime kaip patys skaitytojai galite matyti iš szio laiszko:

„Tėvynės Myletoju Dr-tei“.

Tautiecziai!

Jusų atsiliepimą, raszytą 14 d. Kovo gavome. Iš to atsiliepimo matyt, kad Jus pavedat mums dalį savo izzleistų knygu su ta sąlyga, kad tos knygos butų dalinamos dykai arba už mažą primokėjimą ir kad malonėtumet, kad kuogreicziausiai mes jas pradėtu-me platyt.

Pirm neng paimti į savo globą mes turime gerai susiprasti, kad paskui neiszeitų koki rugojimai ir pretensijos.

1) Pavedimą mes supranta-me kaipo dovaną, bet tokią dovaną iš kurios „Uk-ko“ redakcija arba visai negali naudotis arba labai mažai.

2) Kadangi su platinimu yra suriszti tuli kasztai ant transporto ir propagandos, per tai turime persergėti, kad mes negalime apsirubeziuoti vien dalinimu dykai, bet laikome už reikalingą daiktą imti už jusų knygas pinigus ten, kur galima.

3) Izzduoti atskaitą apie prasiplatinimą jusų knygu specialiszkaik mes negalime, bet galime izzduoti tik tokią atskaitą, kokią mes galėsime daryti kas link prasiplatinimo visų mus knygu ir kas link to, kiek už tas knygas surinkta pinigų iš viso.

4) Apie Jusų knygas butų galima paminėti tik tai, kiek

isz viso knygų iszplatinta per metus.

5) Kokius kelius mes pasirinksime platinimui Jus knygų dabar sunku pasakyti, bet visgi Jus gausite apie tai patirti. Pirmiausia reikės apie dovaną apgarsinti „Uk-ke“ ir „Varpe“. O paskui kreipsimės prie tokių ypatų, kurios žinos kam jas dovanot arba parduot. Dalinimas akių plotu, kaip jau anąsyk buvo minėta, negal atneszt pageidaujamo vaisiaus.

Sitas pasargas laikome už reikalingas, kad parodyti kaip mes suprantame pavedimą mums Jusų rasztų.

Jeigu blogai mus suprasta, tai teiksitis mus kuogreicziausiai persergėti. Kol ateis nuo Jus atsakymas, mes susizinosime tarpe savęs, kas link budo platinimo, surasime kur yra jus knygos ir paraszysime kiek jų yra.

Apie suteikimą jums tam tikrų rasztų neužmirszime.

Adresas mūsų knyginikės:

M. Saunus,

Rokaiten per Nenkirch

Ostpreussen—Germany.

„Varpo“ ir „Uk-ko“ red.

Isz visų paminėjimų, matom kad neklaidingai suprato „Ukininko“ redakcija ir mes ant to pilnai sutinkam ir tikimės, kad ir T. M. Dr. sanariai neturės nieko prieszingo, ir tokiu budu mums bus labai parankus darbas link iszplatini- mo mūsų Dr-tės rasztų po Lietuvą.

Knyga „Grovo Kyburgio kelionė Lietuvona“ jau spaudoje „Vienybės“ spaustuveje. Tam veikalui pa-irodžius knygoje, mes tikimės gauti daugiau rasztų isz Europos ir szimet galėsime iszleisti bent du veikalus. Taigi viskas Draugystėje yra geroje tvarkoje. Taigi guodotini sanariai neužmirszkite prikaltinti savo draugus į mūsų T. M. D-tę, o dirbdami visi isz draugės, atnešim naudą savo tėvynei Lie-

tuvai ir sav.

Mūsų garbingiems agitatoriams už pasidarbavimą, su tveriant skaitlingas kuopas, iszreiszkiams szirdingą aczių.

„Tėv. Myl. Dr.“ centr.

Komitetas.

Prie *Chicago's, Ill.* kuopos prisiraszė:

747 P. Koniutis -60
748 A. Pranckevicius -20
749 Fr. Venckus -60

Prie *Westville's, Ill.* kuopos prisiraszė:

750 J. Mikutis -60
751 Pr. Bendorius -60
752 A. Danielius -60
753 J. Dervinis -30
754 Pr. Gudiszauskas -75
755 J. Brazukas -60
756 J. Grikis -15
757 K. Daugėla -60
758 Pr. Lomsargis -60
759 A. Pilsanka -60
760 J. Daugirda -60
761 P. Varnagis -30
762 Pr. Vaitkus -30
763 J. Ramanauckas -60
764 J. Varnagis -60

Prie *Union City, Conn.* kuopos prisiraszė:

765 J. Norkevicia -60
766 M. Firencas -60
767 V. Juozaitis -60
768 J. Ratkevicia -60

Prie *Scranton, Pa.* kuopos prisiraszė:

769 J. Gelczis -5
770 J. Judickas -60
771 J. Garmus -60
772 A. Janulaitis -30
773 S. Szapas -60
774 J. Vanagaitis -60

Prie *Lawrence, Mass.* kuopos prisiraszė:

775 M. Valiackas -60
776 J. Buzenczius -30
777 A. Glevokas -60
778 K. Bautrenas -60
779 T. Vaitkevicius -60
780 V. Meszkinis -60
781 A. Morkevicius -60

Gilberton, Pa. -60

Centr. sekret,

M. J. Damjanaitis.

Darbininkai atmin- kim savo szventę!

Artinasi jau broliai darbininkai pirma diena Gieguzio, diena ir szventė didziausia dėl darbininko, nes tą dieną pas-kyrė visų krasztų darbininkiszki delegatai ant suvaziavimo Paryžiui, kad kiekvieno priderystė yra szvesti tą dieną.

Tą dieną darbininkai visų krasztų susirenka į dideles mines, daro apvaikszejojimus, kelia demonstracijas, laiko skaitlingus susirinkimus, dėl apkalbėjimo savo reikalų, iszreikszdami prilankumą darbininkams visų szalių, kad jie pasiryžę yra stoti kovon priesz kapitalą ir prispaudejus.

Ir tiesą kalbant ar mes darbininkai tik isz tolo turim žiuretį tokias apeigas darbininkų, jose ne dalyvaut?

Nekalbant jau apie kitų szalių darbininkus dirstelkim į savo tėvynę, kaip ten miestų darbininkai kaip tai Kauno, Vilniaus, Liepojaus, Rygos pirmą dieną Gieguzio sulaukė bent kur slaptai apkalba savo darbininkiszkus reikalus, ne žiuredami ant to, kad jiems ant kožno zingsnio policija periszkadija, bet isz lupų darbininkų veržesi balsai, „szalin su carizmu, szalin su prispaudejais. Lai gyvuoja socializmas!“ Užtai-gi mes broliai didesnę laisvę turėdami, ar ne galėtumėm nors sykį ant metų per darbininkiszką szventę susirinkt ir apkalbėt kas yra priezasczia mus vargų.

Velytina butų kad kiekvieno miestelio darbininkai susirinktu į svetaines arba po atviru dangumi apkalbėjimui mūsų reikalų, kur didei įstabus mums pasidarys matant tiek savo brolių darbininkų be kųjų, rankų ateinant, kurie prazudė jas prie darbo ir jokio atlyginimo už tai negavo. Kiek matysim senelių atkretant ant lazdos, kurių sveikatą iszszuilpė sturbėles žmonijos ir szian-

dien be spēkų likę prieglaudos neturi. Ten sakau, bus mums apreikszta kur mus trusas dingsta, kas naudojasi isz mus prakaituoto darbo, suprasi- me tasyk, kad ant mus pe- czių guli visas uzlaikymas žemes. Apsvarstę tai vis pasistengsim praszalintie tokias bjaurybes civilizacijos, kares, trustus, monopolius, samdymą darbininkų... Naujas surėdymas reikalingas kuris paisytu visas skriaudas žmonijos ir pripazintu darbininkui savastį jo darbo.

Lai visi darbininkai szvenziame pirmą dieną Gieguzio!
M. Bridickas.

Kas myli ukę?

Ausztant pavasariui pasirį- zau praneszti broliams lietuviams, norintiems įgytie ukę. Szioje apielinkeje randasi daugelis gerų ukių visokių, su trioboms ir be triobų, sodai ne mazi, nes tuluose yra nuo 50 iki 100 obelių bei kitokių vaisingų medžių. Veik kiekvienos ukės pusė yra iszdirbta, kitą uzima ganyklos, akmens į tvorų vietos sukrauti. Yra ir miszko paskirto ukėms nuo 50 iki 200 akry didumo su preke nuo \$300 iki \$1000. Veik kiekviena ukė parsiduoda ant iszmokesczio su menku įmokėjimu ant pradzios. Tokiu budu galima skola per keletą metų numokėti, zinoma su procentais, ir įgyti ukę. Pirkti galima tai arcziaus tai toliaus nuo miesto, kaip kam pamėgsta, bet toliausiai per 4 angl. myles. Artumoje pat yra didokas ezeras Sebec Lake vadinamas, dviejų mylių platus, 12 ilgas, kuriame galima zuklautie kada nori. Ant ezero plaukioja 12 laivelių garu varomų, kurie plaukioja su miesczionimis vasaroi atkelia- vusiais ant ukių. Rudenyje galima medzioti ant jerubių, stirnų ir briedžių, kurių miszkuose yra ganėtinai. Degtinės

ir alaus Maine valstijai nevale pardavinėti ir už tai nėra girtuoklių; vietoje gėrymų beprotingų ezionais žmonės geresnį maistą pasitiekia ir dėlto negirdėti kad kas iszeitu iš proto. Uždarbių ezionai teipgi nestoka po miszkus. Rudeniui prasidėjus jieszkoma daugelis vyrų kirtimui medžių, su alga nuo \$18 iki \$26 ir valgiu ant mėnesio. Medžiai yra kertami dėl visokių išdarbių. Kas tur porą arklių, prasidėjus szlajų keliui, uždirba ant mėnesio nuo \$45 iki 55 ir vieno vyro valgi. Kurie negal nuo savo šeimynų atitraukti ant ilgesnio laiko ir toliau į miszką kraustyti, tai per pilnai darbo yra arziaus, nes kerta daugybes malkų kurui, tai apsiėmę tiek ir tiek kortų (cord) prikišti, kurių perkupcziai užpraszo nuo 100 iki 200 kortų ir moka po \$1 už sukirtimą. (Kortas turi 4 pėdas ir 4 colius augszczio, 4 pėdas ploczio ir 8 pėdas ilgio.) Kurui kertama vien kieti medžiai, kaip tai skroblai, klevai ir geltonieji beržai. Kortą sukirti vienam vyrui per dieną nėra per sunku, apskuresnis sukerta pusanthro. Man darbo nuo pradžios pribuvimo ezion dar niekad nestokavo. Taigi norinti įgyti ukės, atsiszaukite ant žemiaus padėto adreso, o asz apraszysiu viską placziaus norintiems. Asz labai velycziau lietuviams griebtisi už ukės, nes tai yra pelningiausias ir geriausias užsiėmimas. Norinti raszyti adresuokite teip:

Jonas Klimaviczia,
Box 388. Foxcroft, Me.

Isz visur.

Anglija praėjusį metą isz kitų szalių nupirko 1 milijardą ir 643 milijonus kiauszių. Isz Maskolijos tapo atvezta 3,646,000; tai-gi daugiausiai, negu isz kitų szalių.

Isz Vokietijos 1899 mete į Ameriką iszkeliavo 23,740 žmonių; 1500 daugiau, negu 1898 m.

Lvove, Galicijai, viena moteriszke iszdaužė dviejų kunigų jezavitų langus, kurie ragavę užginto vaisiaus paskui nenorėjo nieko duoti užlaikymui kudikio. Policija įmetė moteriszke ant 14 dienų kalynyn už nuplėszimą „tėvams“ garbės.

Czenstakave vienas isztikimas pirklys iszleido vekselių ant 150,000 rublių, kuriuos bankos tuluose miestuose iszmokėjo, o pirklys įgavęs tokią sumą pinigų dingo be pėdsako.

Mieste Lodz policija atrado slaptą spaustuve lenkiszko darbininkiszko laikraszczio „Robotnik“. Po atradimo spaustuves tuojaus pasirodė naujas iszleidimas laikraszczio ir vardas judosziaus, kurį Varszavoi tuoj nuzudė.

Maskolijai ant rytinio kranto Kaspijos jurių, kirgyzų pustynėse, tapė surasta milžiniszkos versmės kerosino, kuris lyginasi amerikonzkamjam.

Bavarijos arcivyskupas užgynė kunigams lankyti teatrų. Teip-gi ir dviracziais važinėti vale tik tiems kunigams, kurie gyvena kaimų parapijose, dėl apveizėjimo ligonių su paskutiniaus sakramentais.

Vokiszkose kolonijose Kamerun, pietinėje Aprikoje, sukilę priesz vokieczius gyventojai ir viską pametę pasitraukė į vietas, kur nėra vokieczių. Vokiszki plantatoriai neteko darbininkų ir 25,000 murgų žemės likę neapdirbtais.

Mieste Corunna, Ispanijai, kunigui suteikiant paskutinius sakramentus ligoniui, sulužo grindys, kur ligonis ir 4 isz lankytojų tapė užmuszti o 14

ypatų sunkiai suzeisti.

Australijai siauczia maras. Mieste Sidney isz 39 apsirgusių 29 numirė.

Leipzig'e, Vokietijai, sudėgė pabirkas celuloido, kuriame smertį rado 11 darbininkų.

Meksikoje yra 5000 sidabro kasyklų ir 1000 aukso kasyklų.

Paryziuje ant pareikalavimo 500 gatvių szlavikų, atsiszaukė 29,880 ypatų; ant pareikalavimo 150 mokintojų, atsiszaukė 1407 merginos; ant pareikalavimo vyrų mokintojų 180, atsiszaukė 3320 o ant 7 policiantų, atsiszaukė 1557.

Sziame mete nuo 1 Balandžio pradėjo važinėti trukiai isz Berlyno į Konstantinopolį statei. Tokie trukiai bus leidžiami kas 14 dienų ir laike 51 valandos atliks tąją kelionę.

Ant salų Havai, mieste Honolulu isznaikinimas maro kasztavo \$2,000,000. Kur tik-tai apsirgo kokis žmogus, tai tokis namas tape sudegintas. Viso maru buvo apsirgusių 70, isz kurių tik 10 pasveiko, o 60 numirė.

Isz Silėzijos, miesto Notembach, vokiszka valdzia iszvarė 100 czekų darbininkų atgal į Czekiją.

Budapeszte Vengrijos muitininkai atėmė 300 arklių, kurie buvo supirkti ir gabenami dėl Anglijos į pietinę Apriką. Jeigu valdzia apskelbė nesikiszi tarp kariaujanczių szalių, tai negal nei arklių paroduoti, ypatingai Anglijai.

Paryziuje Leon Gaget tapo suaresztavotas už iszdavimą Vokietijai kariszku paslapczių. Jisai siuntė laiszką į Berlyną, kuris nebuvo ganėtinai apmoketas ir delto adresatas jo ne-

priėmė. Sugrįzus laiszkui, taisai tapė atidarytas paczte, jeib surastu siuntėji. Tokiu budu iszsirodė Gageto darbas. Perkratant jo gyvenimą atrasta 850 markių prusiszku pinigų, kuriuos gavęs už tais paslaptis.

Stutgarte milijonierius Norderlinger tapo prisaiķintuju sudo nusudytas ant 2 metų sunkių darbų už suzagimą vienos jaunos materiszkes. Suaresztavojus milijonierius nepaleido visai, nors anas norėjo užstatyti didelę kauciją.

Per Hamburg'ą ir Bremen'ą per Sausį, Vasarį ir Kovą į Ameriką iszkeliavo 45,093 iszeiviai. 1899 metų tame laike iszkeliavo tiktai 26,765.

Lvove, Galicijai, miesto ligonbutyje, numirė vienas žmogus, kurio lavoną iki palaidojimui nugabeno į lavonnamį. Vienatinis 17 metų sunus, naszlaitis, užsiėmė palaidojimu tėvo. Pas lavonnamį palydėjimui atėjo pora draugyszčių su velukais ir du kunigai. Atėjęs sunus ir pamatęs lavoną, pasakė kad tai ne jo tėvo lavonas, nors tasai buvo apvilktas į rubus, kurinos sunus buvo parupinęs. Palydėtojai ir kunigai nuėjo savo keliu o sunus pradėjo jieszkoti savo tėvo. Pasirodė, kad jo tėvą palaidoją jau pirm 3 dienų per apsirikimą prižiurėtojo lavonnamio. Tada atkasė palaidotąjį, nuvilko lavonui rubus isz lavonnamio ir apvilkę tėvą su jeis antru kart palaidojo.

Vokietijai tapė užginta miestuose ir ant gelzkeldvarių pardavinėti lenkiszkus laikraszczius.

Ant kranto upės Rhein, mieste Bingen, buvo studentų szventė, ant kurios svecziai isz antros pusės kėlėsi su valezia net 21 ypata, kur apvirtus valeziai, 18 prigėrė.

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

PARASĒ

JONAS SLIUPAS, M. D.

(Tāsa)

8. Starp šceem bij zitti prahtigi,
Un maises pehritaji;
Jau melderī un kurpneeki.
It dikti strahdataji,
Ir nahze kuptschi, škunstneeki
Un mēesta selta kalleji,
Wehl zitti dutšchu dutšceem.
9. Bet šceeh nebija radditi
Preesch wiņūas smukku gihmi.
Ta daschkart teize dušmigi:
„Woi gan šcho rettu sihmi,
„Ar ko mann' dabba pušchkoja,
„Šceeh ammatneeki nopelna? —
„Ne, tam-ta nebuhs notikt!
10. „Preekšch labbakeem es audseta,
„Ka ammatneeku kahrta!
„Woi tapehz ešmu raddita,
„Lai mann' pee darbeem wahrta?
„Ja leelmahte netohpu,
„Lai labbak wezza šalihkstu.
„Ne ka pee wihra eemu!”
11. Tee prezineeki errojahs
Par tahdu patgalwibu,
Jau wehl ar weenu glaudijahs,
West širdi mihlestibu;
Bet welti! — Pa tam atbrauze
Ar šescheem sirgeem kareete
Un eekšcha Pohlu muischneeks.
12. Tas bija kungs no wehrtibas
Un šmalks eekšch runnašchanas.
Šchis runnaja ar jumprawas
Ta pat no prezešchanas.
Šchi rohku dewe bruhtganam,
Tam smukkam Pohlu muischneekam,
Ar mihlestibas sihmehm.
13. Gan jumprawiņa miššeja,
Ka tuhdaļ neprāšija
No šawa mihla muischneeka,
No kurrenes tas bija;
Bet leelmahte drihs nebuhtu
Ja ta šcho kungu neņemtu; —
Tapehz tohs šalaulaja.
14. Nu tappe šaukta „leelmahte”, —
Ta brauz ar šescheem sirgeem.
Kur ween to ļaudis šastappe,
Eekšch krohgeem un us tirgeem,
Tee leelumahti gohdaja,
Beš zeppurites stahweja,
Ka semmeem ļaudim klahjahs.
15. Bet pa tam jaunās wallodas

- Pa krohgeem, zeemeem raddahs;
Wišwairak wezzas mahmiņas,
Kas weena ohtru waddahs,
Ta sawa starpa runnaja:
Šchis muischneeks ešsoht luppata,
Neg arri sirgu saglis.
16. Kad leelmahte to isdsirde,
Tad šahze aušis kašsiht,
Un leelukungu atšauze,
To šahze jautaht, prašsiht:
No kurras semmes atnahzis?
Eekšch kurras muischas dsihwojis?
Un kurra zilti dsimmis?
  17. Ir leelkungs galwu kaššija
Pirms labbi apdohmajahs,
Tad gluddus wahrduš grabstija,
Ka kungu—kahrta klahjahs:
„Mans behrniņ — siršniņ — mihlaka
„Es dehls — ta wezza — tšchiggana —
„Mans wahrds irr 'Tšchigganowski”.
  18. Nu leelmahte ta šeschetute,
Ka apgihbuši kritte.
Ir tšchiggans bailes šajutte,
Tomehr tai lihdeht šchkitte;
Un ettiki drihs atnešsis,
Pee deggana tai turrejis, —
Ta atdsihjahs pa masam.
  19. Tad dušmas škaūņa balšūņa
Šcho pantiņu noteize:
„Tu wiltneeks, krahpneeks, beskauņa!”
Dessinn ka wehl to šweize.
Tad likke tam pee wella eet,
Eekšch pašchu dsilū elli škreet; —
Bet šchis ne kur negahje.
  20. Ar makti ta nu gribbeja,
No leelakunga šchkirtees;
Bet ta jau bija laulata, —
Bij muhschiņu zaur irtees,
Ar tšchigganu par pašauli. —
Kad meitas škattahs špeegeli,
Lai peeminu 'Tšchigganowšku!
- 6. Leitan'as [1815—?].**

Ansis Leitans, g. 16 d. balandzio 1815 m. Pinkiņ muizes pagaste, buvo isz pradziņ pagasto tiesy raštininku Pinkiņ ir Bebberekio muizes, tad Mihlgravoje ir Wohler muizeje, o nuo 1 d. liepos 1856 m. emē išleidinēti laikraštj „Mahjas Weesj”. Kaip Liventhalis ir Duensbergis yra Latvių geresniejie dainiai, taip Leitanas yra vienas iš geriausiųjų prozaistų. Rods jo raštai iš didesnės dalies yra išguldymais, tačiau jo skaidri kalba, didelis skaitlius raštų ir laimingas pasirinkimas tokių, kurie mėgstami yra per skaitytojus ir duoda geras pamokymus, suteikia jam Latvių literaturoje augštą vietą, ir Leitano vardas yra tarpe skaitančių Latvių plačiai žinomas. Įpatingai žmonės mėgo skaityti apisakas, išguldytas iš Schmidto vokiškų veikalų. Be to Leitans yra gana laimingai bandęs savo spēkas taip-gi rašant dainas. Didelė guodonė jam tenka už išleidimą „Mahjas Weesio”. Kada „Latweeschu Laušchu Draugs” paliové išėjęs, jautėsi trukumas tokio laikraščio.

Rods „Latweeschu Awises” Jelgavoje ėjo į svieta, bet nėsant lenktynių laikraštis paprastai negali išsitobulinti nei pasigerinti. Todėl tapė Leitano laikraštis, į kurį jis pats ir daugelis jaunų spėkų talpino brangintinus raštus, pasveikintas su didoku džiaugsmu. Tarp jo daugybės raštų ėion paminėsimė keletą:

1) Daug straipsnių yra talpinta buvę į „Latweeschu Awises”, „Latweeschu Łauschu Drauga”, „Deewa-wahrdu mihlotaji”.

2) Išguldymai iš Schmidto raštų: Grahfa Leelmahte Genowewa (1845, 1848), Karra leelskungs Eistakius (1846), Preeschu—kalna Rohse (1847), Pukku—kurwihts (1851); iš D-ro Brehmo raštų: Mahziba, ka warr ehkas buhweht no semmes (1847); iš Meinholdo raštų: Schweidlera Maria (1849); iš Kapff'o raštų: Pamahzišhana, ka jašataišahs us Jesus swehtu wakkariū (1853). Tarp kitų išguldymų ėion paminėsimė: Tee Diwwi zeħi un wiññu galli (1840), Pateėšigi stahsti pahr to, ka Jerusaleme isphostita (1843, 1848), Stahsti pahrto kristigu dseeėsmu—taišitaju Georg Neimark (1846, 1860), Baron Bundulis (1847), Diwreis peeždešmit un diwi biħbeles stahsti preekšh skohlalm un mahjahm (1851, 1856), Bruññeneeks Kahrlis Rahde (1851), Zilweka širds (1853, 1859);

3) Tarp jo paties raštų paminėtini: Darbu rullis pa mehnešcheem (1842, 1852), Zeeniga Rihgas Jahna draudses wezzaka mahzitaja Heinrich Gottlieb Pehšh dsihwes gahjums un behru deena (1849), Laika—kaweklis pa seemas wakka-reem (1851, 1860), Gohda—wilri, ir: Ta bija širdiga un branga šeewa (1852), Ustizzama bruhte Auniņa (1856), Ihs-tena behrna—mihlestiba (1857). Apart to jis parašęs yra daug dainų ant veselių, gimimo dienų, varduvių, ir t.t.

7. Schoenberg'is [1825--?].

Ernestas Ferdinandas Schoenbergis, g. 18 d. spalį 1825 m. Durbės parapijoje, mokėsi 1842—45 m. Irlavos seminarijoje, tapė 1845 m. mokytoju ir vargamistra Leel-Gramsdėje. Jis taip-gi yra vaisingas Latvių raštininkas, nors jo dainose kalba nėra be klaidų. Be to jo dainos neturi to apvalumo, kas dainas patinkamomis daro. Todėl Schoenbergis yra gan greit ėiliakalys, o ne dainius, rašytojas, o ne raštininkas. Jis daug rašęs yra į Latweeschu Awises ir Mahjas Weesi. Taip-gi Kabbatas grahmata ar dauds lustigahm singehm, kurią drauge išdavė su Vietingiu, 1856 m. Taip-gi Jauns preeks laššitajeem (stahsti un singes), 1857.

8. Kasparas Ernestas Beesbardis [1806—1886].

Kasparas Ernsts Beesbardis.

Beesbardių kiltimi yra Pavasario muizės pagastas, Slokos parapija (draudse), Rygos aprinkyje. Kaip žinoma, pirm 1820 m. Latviai neturėjo savoms giminėms pravardžių, bet jie vadindavosi pagal savus namus, kurių vardas rods ir nešiodavo pirmojo savininko giminės pravardę. Tai-gi Kasparo senukas buvo kilęs iš Beesbardių kiemo, ir tokią pravardę nešiojo. Senukas turėjo dvejetą sunų, Kasparą ir Andrių, kuriudu vedė iš Brankuzeemo Kruhtainiutes, Oną ir Grietę. Kasparas (g. 1777 m.) buvo tula

laiką žiamionių tiesnešiu ir 1857 m. pasimirė kaipo Bellės muizinininkas (pas Katlakalni), palikdamas du sunu ir dvi dukteri, tarp kurių buvo Kasparas Ernestas. Tėvas Kasparas buvo darbštus vyras, nės apart žiamdarbystos jis užsiiminėjo dar javų ir miltų pirklyba ir turėjo keletą laivų, ant kurių gabeno pardavinius tai į užrubežį, tai į viduziamį, tarp Jelgavos ir Rygos, pelnydamas neretai nemenką turtą. Jisai ir Brankuzeemo ukininkas Kasparas Kamargrausis, palei nurodymą Slokų magistrato, 1812 m. turėjo buti keliarodžiais mažai karės laivynei Lielupėje, kaipo žinovai tenykščių vandenių.

Kasparas Ernestas gimė 26 d. lapkričio 1806 m. namuose savo tėvo ir senuko, Pavasario pagaste. Namie mokėsi vokišką kalbą nuo tulo pasamdyto vokiečio, Benken'o. 1814—16 m. ėjo į elementarinę mokslainę Rygoje. Potam vėl namie mokėsi nuo tulo gizelio F. Fišerio skaityti, skaitliuoti (pagal Flor'o „Rigasches Rechenbuch”) ir katechizmą (pagal L. Bergman'o knyga). 1818 m. jis pateko į Šalaspylę prie kuningo P. D. Vendt'o, kurs nedaug pats laiko turėjo mokyti, nors ir svetimų kalbų. Čion Beesbardis ėmė mokintiesi graikiškai, taip-gi geometrijos, beveik pats per savę. 1820 m. Vendtui gelbstint, Beesbardis įstojo į Rygos gymnazijos tercią, bet systematiškai neprirengtu budamas, jis su vargu galėjo paspėti, ir todėl išstojęs iš gymnazijos, ėmė privatiškas lekcijas, įpatingai kad tėvo piningiški reikalai buvo sugverę. Butu viskas rasi keistai išėję, jeigu nebutu kuningas Vendtas patekęs į Rygą prie bažnyčios Jėzaus, kur į savo namus priėmė švieson besispėndžiantį Beesbardi. Tasai jau 1823 m. įstojo į Jurjevo universitetą, į paidagogiškai filologišką seminariją, kur išbuvęs iki 1826 m. gavo laipsnį graduoto studento. Potam Beesbardis buvo mokytoju namuose savo seno draugo ir labdario, kuningo Vendto Rygoje, prieg tam studiodamas phylozophiją ir matematiką, prie ko jį ipatingai ragino anksti pasimirėsis (1831 m.) matematikos mokytojas prie Rygos gymnazijos, J. F. Sobens. Tad 1832 m. davėsi atgal į Jurjevą, kur per theologus Julijų Walterį ir Kleinertą kilo nauja dvasė, kuri mokslų jieškočiams buvo lyg nauja aušra. Ten per ištišą metų užsiėmęs matematika, philologija ir theologija, o piningų netekęs, jis 1833 m. traukė už mokytoją į Vilandės aprinkio mokslainę. Čion jis per 9 metus triusėsi tykiai; pats mažai kalbus budamas, jis beveik šalinosi nuo kitų. 1843 m. jis apsivedė su Ona Marija Hamberg, kuri 1848 m. pasimirdama paliko 2 sunu ir 1 mergiotę, o 1850 m. antrusyk susituokė su Marija F. K. Eeck, nuo kurios susilaukė sunų ir mergiotę. 1845 m. Beesbardi įkėlė už inspektorių, 1847 m. paaugštino ant kolėgijos assesoriaus, ir 1853 m. suteikė jam guodos ženklą už 20-metinę be kliauties tarnystą, jis galiaus 1853 m. dėl sveikatos susilpimo išstojo iš tarnystos su 400 rubl. 28 kap. metinės pensijos. Išbuvęs 21 metus Vilandėje, jis su šeimyna 1854 m. keliavo į Rygą, kur iš pradžių jam gana sunkiai ėjosi, iki 1857 m. gavosi už mokytoją

(Toliaus bus.)

Czekijoi, apskirtyje Klap pay, nuo augsztų kalnų nusi-vertė daugelis žemės ir 60 mūrų sugriovė.

Sevastopolyje suaresztavojo du admiralu ir 42 laivynės apicierų už praleidimą kelių milijonų rublių, kurie buvo paskirti laivynės reikalams.

Pakrasztyje Airijos, pas Crookhaven, audra apvertė prancuziskų žvejų laivą ir visi žvejai 24 prigėrė.

Maskolijos carienė vėl esanti nėsčia ir kad sulauktu caruko, padarė apžadus lankyti šventas vietas meldama nuo Dievo sunaus. Dabar meldžiasi Maskvoje.

Popiezius užgynė kunigams ir zokoninkams maiszytis į politikos reikalus, kaip ir išleisti politiskus laikraszczius. Mat Prancuzijoi kunigai varydami politiską agitaciją, kad sugriauti respubliką ir pastatyti valdonu karalių, priverstė valdžią panaikinti tulus zokonus ir atimti kunigams turtus.

Artymais Paryžiaus, miestyje Aubervilliers, tapė apiplėsza Notre Dame des Vertus bažnyčia ir po apiplėszi- mui uždegta.

Persijoi, paskutinėse trijose sanvaitėse buvo 195 ypatos apsirgę maru.

Rytinėse Indijose, pas miestą Cownpore, yra barakai, kur gabena visus maru apsirgusius. Ligoniai bijodami myrio uždegė tuos barakus ir traukė į miestą, kur tik kariauna juos sulaikė. 6 sargus ligoniai sumetė į ugnį.

Atsiszaukimas.

Malonus BroLIAI: Dėl parodos da yra reikalingi szie lie-

tuviszki laikraszcziiai:

Lietuwiszka Gazieta 1879 metų.

Unija 1884 metų.

Lietuwiskasis Balsas visų metų.

Saulės turime tik 1893 metų ir 1897 metų. Visų kitų Saulių truksta.

Lietuvos 1893 ir 1894 metų truksta, visas kitas turime.

New Yorko Lietuwiszkos Gazieta neturime.

Garso Amerikos Lietuwiu neturime nė vienu pilnu metų.

Lithuanian Weekly Magazine Twarowskio iszduoto New Yorke laikraszcziio neturime.

Darbininko, iszleisto She- nandoah'e, Pa.

Jeigu kas turite tuos laikraszczius teiksitis dovanoti arba nors paskolinti dėl parodos.

Su guodone Kn. J. Žilinskas Box 1053 . Plymouth, Pa.

Geguzine Szvente!

Artinasi pirma diena Geguzio, tai metinė darbininkų šventė. Darbininkai visų szalių rengiasi su iszkilme tą dieną apvaikszczioti, delto ir mes, Pittsburgo lietuviai Socialistai, rengiame susirinkimą su prakalboms Nedėlioje 29 Balandžio 1900 m. savo svetainėje po numeriu 2030 Sarah str. S.S. Pittsburg, Pa. ant 3 val. po pietų, kur bus prakalbos su diskusijom.

Delto užkviečiame visus brolius darbininkus susirinkti, kur apkalbėsime savo reikalus ir pagerinimą vargingo savo buvio. Užpraszome lygiai visus, vyrus ir moteris.

Komitetas.

— Philadelphijos „Tėvynės Myl. Draug.“ Kuopa laikys susirinkimą nedėlioje, Balandžio 29 d. antroj val. po pietų po num. 764 S. 2-nd str. Užkviečiami visi szarniai atsilankyti, nes bus svarbus apsvarstymai. Neužsimokėję są-

nariai galės užsimokėti ir norintieji prisiraszyti gali ateiti ir malonei bus priimti.

„T. M. K.“ prezidentas

Antanas A. Jocis.

25-metines sukaktu- ves ir balius!

Draugystė szv. Kazimieriaus isz New York rengia iszkilmingai szvęsti 25 metus gyvenimo Draugystės, su prakalboms ir balium, Subatoje 5 d. Geguzio, 1900 m. svetainėje PALACE HALL 94 Grand str. Brooklyn, N. Y.; prasidės ant 7:30 val. vakare. Įzenga vyrams su padėjimu skrybėlės (Hat check) 25 ct. moteriskoms 10 ct.

Apie 6 valandą vakare iszeis visos vietinės draugystės IN CORPORA su muzika parodai, kur apėjus keletą gatvių sueis į svetainę, kur pirmiausiai bus prakalbos o paskui balius.

Mūsų draugystė rengia szitą apvaikszcziojimą delto, kad atnesztu tautiską naudą, sudrutintų tautystę ir parodytu svetimtaucziams, kad lietuviai Naujorko, Brooklyno ir apie- linkės gyvena graziame sutikime ir vieni kitus gelbstisi. Delto visus lietuvius ir lietu- vaites szirdingai užkviečiame atsilankytie ir pasilinksmintie ant 25-metinių sukaktuvių Szv. Kazimiero Draugystės isz New Yorko.

Dr. Sekr. A. Lesnievskis.

Prakalbos!

Per rupestį vietinio Politiszko Kliubo bus prakalbos, Ketverge, 3 dieną Geguzio, 1900, svetainėje New Turner Hall prieš Jefferson str. Waterbury, Conn. kur apart kitų kalbėtojų kalbės garsus mūsų tautietis Dr. J. Szliupas isz Scranton, Pa.

Delto apsakome visiems lietuviams, teip vietiniams kaip apielinkėse Waterbury'o, atvyktie ir pasiklausytie prakal-

bų, o ypatingai moteris užpraszome atsilankytie, nes bus svarbios kalbos ir apie moteriu judėjimą bei darbus.

Prasidės ant 7:30 vakare. Įzenga dovanai.

Komitetas.

Pajieszkojimai.

Asz Petras Daukszys pajieszkau savo brolio Adomo Daukszió (po tikru tėvu Karpavicziai) isz kaimo Iszlandzių, pavieto Vilkaviszkió, gub. Suvalkų. Jisai gyvena kur apie Worcester, Mass. Kas apie jį zinote isz tautie- czių arba jis pats teiks is suteik- ti mą žinę ant szito adreso:

Petras Karpaviczia,
Luzerne, Pa.

Ant pardavimo

gera stuba dėl gyvenimo prie ulyczios W. Orchard su 13 kambariu, gražiai isztinkavota ir apkvarbuota, sodelis vaisin- gų medzių ant loto. Parsiduo- da pigiai, tik už du treczdaliu kiek kasztuoja. Teip gi turiu stubų ant pardavimo visam mieste.

Dasizinokite pas:

Christopher Wren Agentas
ant Centre Avenue
Plymouth, Pa.

NEREIKE PININGU PRABA DOVANAI PER 30 DIENU.

Mes tikime Jums.

\$9.00 nusipirkite geriau- siaj sluvamą masziną Victori su visais fran- kiais Gera sluti sun- kius ir lengvus siuvi- nius. Gvarantuojame ant 20 metų. Turime 35 skyrus už visokią prekę. \$120.00 pirksi gražiausę geriausę VICTOR PIANO. Gvarantuojamo ant 25 metų. Praba dovanai, 24 skyrų, vieškia prekę. \$120.00 pirksi pirmos klisos geriausę PIANO. Parduodame visokius muzikaliskus instrumentus. Kataloga dovanai. VICTOR MFG. CO. Dept. X. 17, 161-167 Plymouth Pl. CHICAGO, ILL.

ONLY \$5.00
SEND US \$5.00 as a guar- antee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 sent with order; otherwise return it at our expense and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$6.95; 300-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.50; 1250 lbs., \$32.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$63.75; 68 inches high, 3000 lbs., \$80.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles; for 1000 miles, 40 cents. WHITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special liberal C. O. D. offer. SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.